28.2.2019

Asia: Valtioneuvoston selvitys: Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan EU:n strategian täytäntöönpanosta (E 106/2018 vp)

1. Keskeiset huomiot

Sitra kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoaiheesta. Sitra yhtyy monin osin Suomen kantaan EU:n sopeutumisstrategian täytäntöönpanosta ja uuden strategian tarpeesta.

Suomi ja EU ovat sitoutuneet vahvasti Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteisiin. Jotta tavoitteet on mahdollista saavuttaa, **sekä EU:n että sen jäsenmaiden on kaikessa poliittisessa päätöksenteossa huomioitava ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen.**

Toimimalla edelläkävijöiden joukossa Suomi voi turvata hyvinvointivaltion perustan myös tulevina vuosikymmeninä. Samalla Suomi voi nostaa rooliaan ilmastoratkaisuiden edistäjänä. Sitran lausunnon keskeiset huomiot on koottu alle:

- EU:n ilmastonmuutoksen sopeutumisstrategia on syytä päivittää viipymättä, jotta strategia vastaa sopeutumisen nykytarpeita
- EU:n tulee varmistaa, että sen harjoittama politiikka tukee johdonmukaisesti ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista kaikilla sektoreilla, mukaan lukien ruuan tuotannossa
- Tulevassa EU:n sopeutumisstrategiassa tulee painottaa huomattavasti nykyistä enemmän kansainvälisiä heijastevaikutuksia
- EU:n tulee tukea ilmastonmuutokseen sopeutumista alueen ulkopuolella ohjaamalla sopeutumiseen riittävästi kansainvälistä ilmastorahoitusta

2. Sitran lausunto

Ilmastokriisi etenee huolestuttavaa vauhtia. Kuten komission kertomuksessa todetaan, yksikään Euroopan maa ei ole turvassa ilmastonmuutoksen seurauksilta. Vuonna 2018 poikkeuksellinen kuivuus ja kuumuus näkyivät laajasti Suomessa ja sen rajojen ulkopuolella. Metsäpalot Euroopassa olivat yleisiä ja niiden tuhovoima suuri. Myös Suomessa metsäpalovaarapäivien määrän ennakoidaan kasvavan ilmaston lämmetessä[1].

Tilanteen vakavuutta alleviivaa lokakuussa 2018 julkaistu hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) 1,5 asteen erikoisraportti[2]. Raportin viesti on selvä: **ilmastonmuutoksen rajaaminen 1,5 asteeseen on vielä mahdollista, mutta edellyttää välittömiä toimia.** Vaadittavat muutokset ovat ennennäkemättömän suuria.

[1] Tuomenvirta H. et al. (2018): Sää- ja ilmastoriskit Suomessa – Kansallinen arvio. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 43/2018. Sivu 24.
[2] IPCC (2018): Global Warming of 1.5°C. Summary for Policymakers.

28.2.2019

Johdonmukainen politiikka tukee Pariisin sopimuksen tavoitteita

Sitra kannattaa EU:n sopeutumisstrategian päivittämistä vastaamaan sopeutumisen nykytarpeita. Lisäksi Sitra tukee Suomen kantaa, jonka mukaan strategiassa kannustettaisiin yhdistämään ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja muutokseen sopeutuminen yhtenäisiksi ilmastotoimiksi. Sopeutumistarve on sitä pienempi, mitä enemmän ja nopeammin päästöjä leikataan ja hiilen sidontaa lisätään.

Sitra kannustaa Suomea tukemaan EU:ssa johdonmukaista politiikkaa, joka on linjassa Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden kanssa. Lisäksi EU:n tulevan sopeutumispolitiikan on oltava linjassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen, biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehyksen kanssa.

Sitra yhtyy Suomen kantaan, jonka mukaan on tärkeää, että eri sektoripolitiikat toimeenpanevat osaltaan ilmastonmuutokseen sopeutumista. Esimerkiksi EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä ympäristö- ja ilmastotavoitteita tulisi painottaa nykyistä huomattavasti enemmän.

Kansainväliset heijastevaikutukset huomioitava nykyistä paremmin

Maailman **keskilämpötilan nousulla on haitallinen vaikutus globaaliin ruuantuotantoon**[3]. Erityisesti vehnän, maissin ja riisin sadot kärsivät lämpötilan nousun myötä. Mitä enemmän lämpötila nousee, sitä pahemmin sadot heikkenevät.[4] **Aliravittujen ihmisten määrä onkin kasvanut jo kolme peräkkäistä vuotta** – kaikkiaan heitä on jo 821 miljoonaa. Maailman ruokajärjestön mukaan taustalla vaikuttaa ilmastonmuutoksen voimistuminen ja äärisäiden lisääntyminen.[5]

Sitra painottaa, että ruokaturvan heikkenemisen kaltaiset ilmastonmuutoksen **kansainväliset heijastevaikutukset tulisi huomioida tulevassa sopeutumisstrategiassa nykyistä vahvemmin**. Ilmastonmuutoksen vaikutukset heijastuvat epäsuorasti globaalien tavara- ja energiavirtojen kautta myös Suomen elintarvikemarkkinoihin. Maahan tuodaan niin ruokaa, lannoitteita, rehua kuin energiaa.[6]

---

[3] Taken together, the findings of studies on the effects of changes in temperature, precipitation, CO2 concentration and extreme weather events indicate that a global warming of 2°C is projected to result in a greater reduction in global crop yields and global nutrition than global warming of 1.5°C (high confidence; Section 3.6). IPCC SR (2018).

[4] Hoegh-Guldberg, O. et al. (2018): Impacts of 1.5ºC Global Warming on Natural and Human Systems. In: Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty. Sivut 236–237,

[5] FAO, IFAD, UNICEF, WFP ja WHO (2018): The State of Food Security and Nutrition in the World 2018. Building climate resilience for food security and nutrition. Rome, FAO. Sivu xii.

[6] Knuuttila, Marja ja Eero Vatanen (2015): Elintarvikemarkkinoiden tuontiriippuvuus. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 70/2015. Luke.

28.2.2019

Sitra muistuttaa, että tarjolla on lukuisia ratkaisuja, jotka tukevat maatalouden kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen. Voimme **lisätä lannoiteomavaraisuutta** kierrättämällä jo käytössä olevia ravinteita ja **viljellä typpeä sitovia kasveja**, jolloin energiaintensiivisten typpilannoitteiden hankkiminen vähenee. Samoin voimme lisätä **maatalouden energiaomavaraisuutta** esimerkiksi biokaasun, aurinkoenergian, kestävän bioenergian ja energiatehokkuuden avulla. Lisäksi on keskeistä huomata, että **monipuolinen maataloustuotanto** on hyväksi niin maaperälle, pellon ekosysteemille kuin hälyttävästi heikkenevälle luonnon monimuotoisuudelle. **Kyseisiä ratkaisuja voidaan skaalata käyttöön koko EU:n tasolla.**

EU voi edistää sopeutumista kansainvälisellä ilmastorahoituksella

Sitra pitää tärkeänä, että EU tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista myös alueen ulkopuolella. Kuten komission kertomuksessa todetaan, auttaessaan muita sopeutumaan ilmastonmuutokseen avunantajamaat auttavat samalla myös itseään. **EU:n ja Suomen kansainvälinen ilmastorahoitus** on yksi konkreettinen tapa tukea ilmastonmuutokseen sopeutumista EU:n ulkopuolella.

Pariisin ilmastosopimuksessa EU ja Suomi ovat sitoutuneet tukemaan köyhiä maita kansainvälisellä ilmastorahoituksella. **Tuki suositellaan ohjaamaan tasaisesti ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen.** Sekä EU että Suomi jäävät tavoitteesta, sopeutumisen osuus Suomen kansainvälisestä ilmastorahoituksesta vuonna 2017 oli noin 24 prosenttia[7]. Osuuden kasvattaminen tukisi ilmastonmuutokseen sopeutumista EU:n ulkopuolella.

Helsingissä 28.2.2019,

Mari Pantsar

Mari Pantsar
Johtaja

Sitran visiona on Suomi, joka menestyy kestävän hyvinvoinnin edelläkävijänä sosiaalisessa, taloudellisessa ja ekologisessa ulottuvuudessa. Suomen menestys tulevaisuudessa riippuu keskeisesti kyvystämme vastata sekä globaalin talouden että ilmasto- ja kestävyyskriisin haasteisiin. Menestyminen edellyttää yhteiskunnan uudistumiskykyä ja -halua. Hiilineutraali kiertotalous rakentaa yhteiskuntaa, jossa hyvinvointi ei perustu ylikulutukseen tai fossiilisiin polttoaineisiin.

[7] EIONET (2018): MMR article 16 report – Finland 2017. MMR regulation descriptive note by Finland 2018. European Environment Agency.